

ritarit ratsastivat halki avaran maailman ja etsivät prinsessaa, mutta eivät vain löytäneet.
– Vihdoin sattui niin, että nuori prinssi Sigismund hakumatkallaan joutui vanhan eukon mökkiin. Kun Adalmina tuli metsästä kotiin vuohineen, prinssi katsoi häntä, eikä voinut käsittää, mitenkä tyttö, vaikka oli niin köyhä ja ruma, kuitenkin hellytti hänen sydämensä ihmeellisesti. Prinssi päätti lopettaa etsintänsä ja rakentaa itselleen linnan metsään ja asua siinä kaiken elinaikansa.

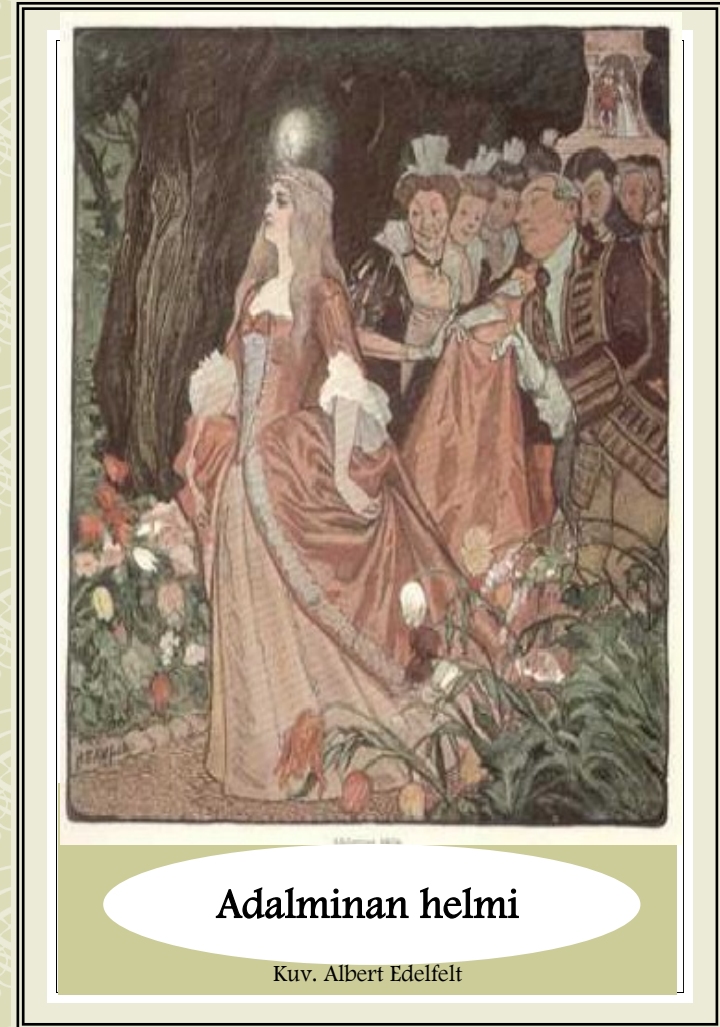
Prinssi rakensi linnan lähelle sitä lähettä, jonka luona Adalmina eräänä päivänä oli toiseksi muuttanut. Silloin tapahtui kerran, että prinssi kumartui juomaan lähteestä. Hän löysi lähteestä kultaisen kruunun, jonka huipussa kimalteli ihmeellinen helmi. Entäpä jos se olisikin Adalminan helmi! Prinssi lähti kruunuineen kuninkaan linnaan. Kuningas ja kuningatar huudahtivat yhtäkaa: ”Adalminan helmi! Voi, missä hän itse on, tuo meidän oma aarteemme, rakas pikku prinsessamme?”

Kuningas muisti samassa punaisen haltiattaren ennustuksen ja saneli uuden kuninkaallisen käskyn, joka kuulutettiin ympäri valtakuntaa. Maan kaikkien kahdeksantoistavuotiaiden neitojen oli määrä saapua linnaan sovittamaan prinsessa Adalminan vastalöydettyä kruunua. Se, jonka päähän kruunu sopisi, tunnustettaisiin kadonneeksi prinsessaksi ja prinssi Sigismund oli ottava hänet puolisoikseen. – Oli kaunis kesäpäivä ja vähintään tuhat tyttöä seisoi pitkissä jonoissa onneansa koettamassa. Aamusta varhain iltaan asti kulki kultakruunu päästä päähän ja kaikki sitä koettelivat, mutta kenellekään se ei sopinut. Myöhään illalla nähtiin paimentytön kävelevän tiellä laumansa keskellä. ”Koettakaamme kruunua vielä paimentytön päähän”, sanoi prinssi. Ja katso, kruunu sopi ihan tismalleen. Ulkona oli niin pimeä, ettei tytön piirteitä voinut erottaa. Kaikki kansa huusi: ”Kauan eläköön prinssi Sigismund ja prinsessa Adalmina!” Mutta moni ajatteli kuitenkin itsensä: ”Tuohan on vain köyhä paimentyttö!”

Sitten vietiin paimentyttö, kruunu päässä, kuninkaan saliin, jota tuhannet vahakynttilät valaisivat. Mutta kaikkien tuhansien kynttilöiden loiston voitti Adalminan ihmeteltävä kauneus. Sillä saadessaan takaisin helmen hän sai myös jälleen kaikki punaisen haltiattaren lahjat. Mutta kaikista parhain oli, että hän sai samalla pitää sinisen haltiattaren hyvän ja nöyrän sydämensä. Hän pyysi anteeksi kaikilta entistä ylpeyttänsä ja talutti esiin köyhän metsätorpan eukon, syleili häntä ja sanoi: ”Armeliass on rikas köyhänäkin, mutta rikasta, jonka sydän on kova, vaivaa tarve ja puute keskellä aarteitakin.”

Sitten vietettiin häät ja iloittiin suuresti kuninkaan kartanossa ja kaikkialla raikkui huuto: ”Kaunis on Adalminan helmi, mutta paljon kauniimpi on nöyrä sydän!”

Kirjastohenkilökunnan muokkaama satu

Zacharias Topeliuksen satu
Kulttuuriviikko 2009

Adalminan helmi

Zacharias Topelius

Oli kerran kuningas ja kuningatar, joilla oli pieni tyttö. Ja tytön nimi oli Adalmina. Kun prinsessa Adalmina kastettiin, oli kummeiksi kutsuttu kaksi hyvää haltiatarta, toinen punainen, toinen sininen. Kummilahjaksi punainen haltiatar antoi Adalminalle niin ihanan helmen, ettei sen veroista ollut siinä maassa koskaan nähty ja sitä seurasi vielä kolme arvokasta lahjaa. ”Tietäkää” sanoi haltiatar, ”että niin kauan kuin Adalmina säilyttää helmen itsellensä tulee hän päivä päivältä yhä kauniimmaksi, yhä rikkaammaksi ja yhä viisaammaksi. Mutta jos hän helmensä hukkaa, silloin hän menettää kolme lahjansa. Niitä hän ei saa takaisin, ennen kuin on jälleen löytänyt helmensä.”

Sininen haltiatar sanoi: ” Adalmina on saanut kolme niin suurta lahjaa, että moni ei moisesta voisi edes uneksia. Vielä on kuitenkin yksi lahja, joka on kaikkein paras. Jos Adalmina kadottaa helmensä, niin hän saa korvaukseksi minulta neljännen lahjan, ja se on nöyrä sydän.” Sitten katosivat haltiattaret sinitaivaalle kuin kaksi höyhenenkevyttä poutapilvettä. Mutta kuningas ja kuningatar tuumiskelivat: ”Vai vielä nöyrän ja hyvän sydämen – kaikkea sitä kuulee. Mitä merkitystä sydämellä on, jos kerran Adalminastamme tulee kaunis, rikas ja viisas. Helmeä me kyllä pidämme niin tarkoin silmällä, ettei Adalminan koskaan tarvitse ottaa vastaan sinisen haltiattaren lahjan.

Kuningas teetti Adalminalle kultakruunun johon helmi kinnitettiin. Kultakruunulla oli semmoinen ominaisuus, että se prinsessan kasvaessa myös kasvoi. Kaille muille tuo ihmeellinen kruunu oli joko liian suuri tai liian pieni. Kruunu pantiin Adalminan päähän, ja siitä lähtien hän piti sitä aina. Prinsessa kasvoi suureksi ja hänestä tuli kaunein prinsessa, mitä ikinä oli nähty. Hänen pienet silmänsä säteilivät kuin kaksi kirkasta hopeatähteä kevätiltoina. Hänestä tuli niin rikas, että hän söi kulta-astioista, makasi kultavuoteella ja pukeutui kultavaatteisiin. Ja viisas hän oli, niin mahdollottoman viisas, että ratkoi tuossa tuokiossa mitä visaisimmat arvoitukset ja muisti heti kaiken, mitä oli pikkuisenkin syrjäsilmillä vilkaissut.

Mutta mitä vanhemmaksi Adalmina tuli, sitä ylpeämmäksi hän muuttui, ja ylpeyttä seurasi kaikkein häijyimmät viat, niin että Adalmina samalla tuli ilkeäksi ja kovasisuisiksi, ahneeksi ja kateelliseksi. Hän oli

hirmuvaltiasta, jota kaikki pelkäsivät eikä kukaan rakastanut, lukuun ottamatta kuningasta ja kuningatarta.

Kun Adalmina oli viidentoista vuoden vanha, meni hän eräänä päivänä kävelylle kuninkaan puistoon. Mutta puiston portti oli lukittuna, eikä kukaan palvelijoista uskaltanut sitä aukaista vastoin kuninkaan ankaraa kieltoa. Silloin tuli Adalmina vihaiseksi. Hän kiipesi portin ylitse ja juoksi, kunnes ei ainoatakaan palvelijaa enää näkynyt. - Adalmina tunsu nyt ensi kerran eläissäänsä janoa ja väsymystä, ja istuutui lähteen reunalle levähtämään. Yhtäkkiä hän huomasi kuvansa lähteessä. ” Voi, miten olen kaunis!” sanoi hän itsekseen ja taivutti ihastuksissaan päätään nähdäkseen vielä paremmin kuvansa. Samassa loiskis! – koko kultakruunu helminensä putosi Adalminan päästä ja katosi veteen.

Töin tuskin oli lähteen vesi ehtinyt jälleen tyyntyä ja kirkastua, kun Adalmina näki sen kalvossa ihan toisenlaisen kuvan itsestään. Hän näki vain ruman ja köyhän kerjäläistyttö raukan, paljain päin, paljain jaloin, ryysisissä vaatteissa ja hiukset hajallaan. Silmänräpäyksessä katosi myös hänen suuri viisautensa. Samassa tuokiossa hän kadotti kokonaan muistinsakin. Hän tunsu vain himmeästi, että suuri muutos oli tapahtunut, ja se pelotti häntä. Hän juoksi yhä kauemmaksi metsään, tietämättä minne tiensä kulki.

Näin tuli illalla pimeä, ja sudet alkoivat ulvoa metsässä. Adalmina pelästyi ja juoksi yhä kauemmaksi, kunnes hän etäältä näki valoa. Lähelle tultuansa hän näki pienen mökin ja siinä asui vanha ja köyhä eukko. Eukko sanoi Adalminalle: ”Lapsiraukka, mistä kaukaa sinä näin iltamyöhäisellä tulet?” Siihen Adalmina ei osannut vastata. Hän ei edes tiennyt kuka oli ja missä hänen vanhempansa asuivat. Tyttö säälitti eukkoa ja hän sanoi: ”Tarvitsen jonkun vuohiani paimentamaan metsässä. Sen saat työkseksi, lapseni, jos olet kiltti ja tottelevainen ja tyydyt syömään vettä ja leipää. Siihen oli Adalmina tyytyväinen ja suuteli kiitollisena eukon kättä.

Adalmina oli nyt saanut sen, joka oli parempi kuin kauneus, viisaus ja rikkaus, nimittäin hyvän ja nöyrän sydämen. Paljon onnellisempi hän oli nyt kuin ennen. Hän paimensi vuohia, söi niukkaa leipäänsä ja makasi kovalla olki- ja sammalvuoteellansa.

Mutta kuninkaan kartanossa syntyi hirveä melu, kun prinsessa oli kadonnut. Kuningas ja kuningatar kuuluttivat, että se, joka voisi saada tiedon prinsessa Adalminasta, saisi prinsessan vaimokseen ja sitä paitsi puolet valtakuntaa. Kolme pitkää vuotta peräkkäin pojat ja

